

---

8. Хмельничий Л. М. Ефективність схрещування чорно-рябих корів із голштинськими плідниками / Л. М. Хмельничий, І. В. Вербич, В. Т. Гришук, П. Г. Кузьмич // Молочно-м'ясне скотарство. – К. : Урожай, 1994. – Вип. 84. – С. 49–54.

Summary

CHARACTERISTICS OF ECONOMIC CHARACTERS UKRAINIAN BLACK-AND-WHITE DAIRY COWS OF DIFFERENT GENOTYPES AND THEIR CONFORMITY TO DAIRY CATTLE PARAMETERS / S.P. Omelkovych, D.V. Lisogurska

An increase of Holstein heredity share in cow genotype is accompanied by economic characters improvement. The cows possessing the highest Holstein blood content have proved their best conformity to the parameters of the desired dairy type.

Key words: Ukrainian black-and-white dairy breed, economic types, genotype, economic characters.

УДК 636.083:636.2

Пікула О.А., старший викладач*
Вінницький національний аграрний університет

ВПЛИВ УМОВ УТРИМАННЯ КОРІВ У СУХОСТІЙНИЙ ПЕРІОД НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ЖИВУ МАСУ ТЕЛЯТ У МОЛОЧНИЙ ПЕРІОД

Встановлено, що використання безприв'язного утримання сухостійних корів на глибокій підстилці відповідно до ВНТП–АПК–01.05 сприяє підвищенню надоїв корів за період лактації (305 днів) на 12,1% та отримання від телят до 6-місячного віку вищих приростів живої маси на 7,8% ніж за утримання сухостійних корів на прив'язі разом з дійними коровами. Економічна ефективність впровадження у виробництво безприв'язного утримання сухостійних корів на глибокій підстилці підвищує рентабельність виробництва молока на 8,83% та прирости живої маси телят на 12,86%.

Ключові слова: сухостійний період, утримання, продуктивність, жива маса, відтворні здатності, корови, телята, прибуток, рівень рентабельності.

Перспективний розвиток молочного тваринництва України неможливий без упровадження інноваційних технологій виробництва молока. Водночас практично на всіх теперішніх реформованих фермах України не використовують технології, які закладені в проекти корівників 30–40-річної давності, що мали високий технологічний рівень за видаленням гною, доїнням корів та утриманням тварин [1, 3].

Об'ємно-планувальні вирішення існуючих корівників не є передумовою для нормальних умов функціонування тварин, адже у приміщеннях утримують різні

---

* Науковий керівник: Польовий Л.В., доктор с.-г. наук, професор.

статево-вікові групи тварин.

Існуючі проектно-технологічні вирішення корівників і технології виробництва молока, за якими здійснюється виробництво молока, не відповідають нормам технологічного проектування в Україні та інших країнах з розвинутим молочним скотарством.

Основним недоліком прив'язного утримання є низька ефективність використання праці та певні проблеми з відтворенням стада, крім того, цей метод утримання потребує подальшого вдосконалення щодо комплексної механізації та автоматизації основних процесів: доїння, годівлі, прибирання та утилізації гною. Більшу увагу необхідно приділяти також організації активного моціону для тварин у стійловий період. Варто зауважити, що у більшості країн Європи прив'язне утримання великої рогатої худоби практично втратило своє значення і зустрічається тільки інколи, на вже доволі застарілих підприємствах.

Встановлено, що такий метод утримання не задовільняє природні потреби тварин у русі та контакті з іншими членами стада, не забезпечує високу продуктивність тварин у використанні менш досконалих пристроїв для доїння, унеможливує високий рівень запліднюваності по стаду без моціону, до того ж, один із найдорожчих засобів виробництва на європейських підприємствах – праця – використовується найменш ефективно [5].

З огляду на згадане нами започатковано роботи, щодо відновлення молочного тваринництва України на новій технологічній і технічній основі [4].

Реконструкція старих і будівництво сучасних тваринницьких приміщень вимагає вдосконалення існуючих та розробки нових об'ємно-планувальних рішень корівників з метою найбільш ефективного використання площ виробничого призначення [2,5].

Чинними відомчими нормами технологічного проектування (ВНТП-АПК-01.05) не завжди регламентовано параметри нових елементів технологічного призначення, що впливає на фізіологічний стан тварин, продуктивність та рентабельність виробництва молока.

У зв'язку з цим впровадження ресурсощадних технологій виробництва молока, які ґрунтуються на застосуванні нових технологічних рішень, передбачає пророблення глибоких досліджень з вивчення впливу умов утримання корів у сухостійний період на майбутню молочну продуктивність та інтенсивності росту молодняка до 6-місячного віку, що має важливе науково-практичне значення і є актуальним.

Матеріал і методи. За матеріалами первинного та племінного обліку у філії «Передовик» ЗАТ ПК «Поділля» с. Довжок Ямпільського району Вінницької області було відібрано за принципом груп-аналогів дві групи корів по 20 голів, у яких було досліджено зміну продуктивних (надій за 305 днів лактації, % жиру в молоці та кількість молочного жиру), відтворних (тривалість тільності, сухостійного періоду, термін тільності при запуску) ознак та живу масу телят до 6-місячного віку за різних технологій утримання корів у сухостійний період. Корів контрольної групи утримували у сухостійний період на прив'язі разом з дійними коровами, а дослідної – безприв'язно на глибокій підстилці.

За матеріалами контрольних доїнь встановлено надій за лактацію. Економічну ефективність впливу технології утримання сухостійних корів на продуктивні та відтворні ознаки визначили за загальноприйнятими методами у тваринництві, де враховували продуктивність, витрати кормів, затрати на виробництво молока та вирощування телят до 6-місячного віку, виручку від реалізації товарного молока та телятини, прибуток, рівень рентабельності.

Результати досліджень оброблені методами математичної статистики (Патров В.С. та ін., 2000) з використанням ПК та програми Excel 2003-07. Різницю між показниками

середніх значень вважати вірогідною при $P < 0,05$.

Результати досліджень. За результатами проведених досліджень встановлено, що від корів, яких у сухостійний період утримували безприв'язно на глибокій підстилці у більш комфортних умовах отримано вищі показники молочної продуктивності, ніж від корів на прив'язі разом з дійними коровами. Так, надій молока на 600 кг, або на 12% більший за безприв'язного утримання порівняно з тваринами, яких у сухостійний період утримували на прив'язі разом з дійним стадом (табл.1) та кількість молочного жиру – на 24,3 кг відповідно.

Застосування традиційного способу прив'язного утримання сухостійних корів, ґрунтується на тому, що худоба перебуває у стійлах приміщення. Цей варіант утримання визначається простотою організації праці, має гарні передумови для догляду, але характеризується низьким коефіцієнтом використання для більшості машин і обладнання, високим рівнем затрат праці та чинить негативний вплив на корів у сухостійний період.

Таблиця 1

Продуктивні, відтворні ознаки корів та жива маса телят до 6-місячного віку залежно від технології утримання корів у сухостійний період $\bar{X} \pm S_x$ n=20

Показник	Утримання корів у сухостійний період		у % дослід до контролю
	контроль	дослід	
Надій за 305 днів лактації, кг	4962,7±42,36	5562,6±49,43	112,1
Відсоток жиру в молоці, %	3,63±0,054	3,68±0,034	101,2
Кількість молочного жиру, кг	180,2±6,22	204,5±2,98	113,5
Жива маса телят при народженні, кг	30,4±0,61	31,8±0,61	104,6
Жива маса телят у 3 місяці, кг	100,8±0,84	106,0±1,19	105,1
Жива маса телят у 6 місяців, кг	160,5±1,52	172,1±1,33	107,3
Тривалість тільності, дн.	284,8±1,22	279,7±1,44	98,2
Тривалість тільності перед запуском, дн.	225,1±0,39	225,5±0,37	100,2
Тривалість сухостійного періоду, дн.	59,7±1,08	54,2±1,94	90,8

Молочна продуктивність безпосередньо пов'язана з відтворною функцією організму, оскільки розвиток і секреторна діяльність молочної залози перебувають у тісному зв'язку з розвитком органів розмноження, періодом тільності й отелення. Менший негативний вплив стрес-факторів (шум доїльних апаратів, гноетранспортерів, кормороздатчиків, прив'язь тощо) що на відтворні ознаки (тривалість тільності і сухостійного періоду скоротились в середньому на 10%), то і на інтенсивність росту телят у молочний період був у межах 4-7%.

Упровадження сучасних технологій виробництва молока на фермах України шляхом реконструкції існуючих корівників сприятиме створенню комфортних умов утримання тварин і, як наслідок, забезпечить максимальну реалізацію генетичного потенціалу, а, відповідно, значно підвищить їхню продуктивність.

Система вирощування телят передбачає ефективне використання біологічних закономірностей росту і розвитку тварин в ембріональний і постембріональний періоди життя. Ріст і розвиток плоду в ембріональний період значною мірою залежить від умов годівлі й утримання корів нетелей під час тільності. Оптимізація умов утримання корів у сухостійний період дала змогу отримати більший вихід продукції і скоротити загальні

виробничі затрати, що своєю чергою призвело до збільшення прибутку на 44,5% (табл. 2).

Таблиця 2

Економічні показники молочної продуктивності за різних технологій утримання корів у сухостійний період (у розрахунку на одну голову)

Показник	Утримання корів у сухостійний період		у % дослід до контролю
	контроль	дослід	
Надій за 305 днів лактації, кг	4962,7	5562,6	112,1
Реалізовано молока (77%), кг	3821,3	4283,2	112,1
Загальні затрати, грн.	8755,3	8935,4	102,1
Виручка, грн.	11463,9	12849,6	112,1
Прибуток, грн.	2708,6	3914,4	144,5
Рівень рентабельності, %	30,94	43,8	+12,86

Як видно з даних таблиці 2, збільшення прибутку на 1205,8 грн. на корову, відповідно, сприяло збільшенню рівня рентабельності на 12,86%.

Як результат вдосконалення технології виробництва молока у філії «Передовик» ЗАТ ПК «Поділля» с. Довжок Ямпільського району Вінницької області зростають економічні та господарські показники: якість молока, молочна продуктивність до 5562,6 кг, виручка – 12849,6 грн., рентабельність виробництва молока – 43,8%.

Утримання сухостійних корів безприв'язно на глибокій підстилці забезпечило вищу енергію росту телят від народження до 6-місячного віку (4,6-7,3%) відповідно, і збільшення приростів живої маси на 7,8% (табл. 3).

Таблиця 3

Економічна ефективність приростів живої маси молодняку за різних технологій утримання корів у сухостійний період (у розрахунку на одну голову)

Показник	Утримання корів у сухостійний період		у % дослід до контролю
	контроль	дослід	
Виробництво (прирости живої маси), кг	130,1	140,3	107,8
Загальні затрати, грн.	2638,5	2647,8	100,4
Виручка, грн.	3122,4	3367,2	107,8
Прибуток, грн.	483,9	719,4	148,7
Рівень рентабельності, %	18,34	27,17	+8,83

За практично однакових загальних затратах збільшення приростів живої маси телят сприяло зростанню таких економічних показників, як виручка – на 7,8%, прибуток – на 48,7% та рівень рентабельності на 8,83%. Тобто, комфортне утримання корів у сухостійний період у подальшому дає змогу отримати збільшення прибутку від реалізації телятини в середньому на 235,5 грн. на голову.

Висновки. 1. Використання безприв'язного утримання сухостійних корів на глибокій підстилці відповідно до ВНТП–АПК–01.05 сприяє підвищенню надоїв корів за період лактації (305 днів) на 12,1% та отриманню від телят до 6-місячного віку вищих приростів живої маси на 7,8%, ніж за утримання сухостійних корів на прив'язі разом з дійними коровами.

2. Економічна ефективність впровадження у виробництво безприв'язного

утримання сухостійних корів на глибокій підстилці підвищує рентабельність виробництва молока на 8,83% та прирости живої маси телят на 12,86%.

Література

1. Бусенко О.Т. Технологія виробництва продукції тваринництва. / О.Т. Бусенко. - К.: Вища освіта, 2005. – 495 с.
  2. Костенко В.Г. Скотарство і технологія виробництва молока і яловичини. / В.Г. Костенко, Й.З. Сірацький, М.І. Шевченко та ін. – К.: Урожай, 1995. – 472 с.
  3. Петруша Є. Ефективні елементи технологій утримання молочних корів / Є. Петруша // Тваринництво України. – 1998. – № 1. – С. 6-8.
  4. Рубан Ю.Д. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини: Підручник для студентів вищих навчальних закладів./ Ю.Д. Рубан. – Х.: Еспада, 2005. – 576 с.
  5. Шарій С. Прогресивні технології у молочному скотарстві / С. Шарій // Тваринництво України. – 2004. – №5. – С. 8-10.
-

Summary

It is set that the use of bezpriv'yaznogo maintenance of cows of dead trees on the deep bedding in accordance with VNTP-APK-01.05 provides the increase of yields of cows for period of lactation (305 days) on 12,1% and receipt from calves to to 6-monthly age of higher increases of living mass of na7,8% than at maintenance of cows of dead trees on a leash together with milch cows. Economic efficiency of applying in industry of bezpriv'yaznogo maintenance of cows of dead trees on the deep bedding promotes profitability of production of milk on 8,83% and to grow on living mass of calves on 12,86%.